

بررسی روش‌های تأمین درآمدی پایدار شهرداری (مطالعه موردی: شهرداری جیرنده)

ندا مصطفوی

۱- کارشناس درآمد و سرمایه گذاری

چکیده

هدف تحقیق، بررسی روش‌های تأمین درآمدی پایدار شهرداری (مطالعه موردی: شهرداری جیرنده) بوده است. روش توصیفی-تحلیلی و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای است، ابتدا با جستجو در پایگاهها و سایت‌های اینترنتی و بانک‌های اطلاعاتی و استنادی مانند پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، SID، مگ ایران می‌باشد در بین منابع مختلف با توجه به موضوع انتخابی و تحقیقات انجام شده است. در این تحقیق از روش کتابخانه‌ای استفاده شده، نوع داده‌ها ونحوه اجراء هم به روش کتابخانه‌ای است. روش در تحقیقاتی که ماهیت کتابخانه‌ای دارند تقریباً تمام تلاش محقق در کتابخانه‌ها صورت می‌پذیرد. حتی در تالیفات و تصنیفات نیز از این روش استفاده می‌شود. گام اول در مهارت تحقیق کتابخانه‌ای آشنایی با نحوه استفاده از کتابخانه است برای اینکار محقق باید از روش‌های کتابداری نحوه استفاده از برگه‌دان و ثبت مشخصات کتاب، نحوه جستجوی کتاب در کتابخانه و رایانه و ... اطلاع حاصل نماید. اسناد عمده در مطالعات کتابخانه‌ای عبارتند از: کتاب؛ مقاله‌ها و مجله‌ها؛ سایت‌ها، دیسک‌های رایانه؛ اسناد اصل؛ اسناد دولتی؛ نشریه‌های رسمی دولتی، اسناد شخصی و خصوصی؛ مطبوعات؛ آمار نامه‌ها. ابزار گردآوری اطلاعات از طریق فیش‌برداری از منابع خواهد بود. بدین صورت که بعد از مآخذشناسی و گردآوری منابع مطالب موردنیاز استخراج و در فیش ثبت خواهد شد. روش تجربه و تحلیل و بررسی اطلاعات به صورت توصیفی-تحلیلی می‌باشد

واژگان کلیدی: روش‌های درآمد، درآمد پایدار، شهرداری جیرنده

مقدمه

امروزه اولین و مهم‌ترین محدودیت برای حل مسائل روزافزون شهری و ناکارآمدی خدمات رسانی، فقدان منابع مالی پایدار و مستمر، نظام ناکارآمد مدیریت و برنامه ریزی هزینه است که در نهایت به عدم موفقیت چشم‌اندازهای پیش بینی شده شهری و نارضایتی شهروندان منتهی می‌شود. بنابراین ضرورت مطالعات بیشتر در این زمینه از اهمیت بالایی جهت پایداری درآمد و ایجاد کیفیت مناسب زندگی برای شهروندان برخوردار است که در این مسیر، نگاه نو به منابع مالی در شهرداری‌ها، متضمن آینده روشن برای شهرها جهت توسعه و تحقق شهر ایدئال می‌باشد. مدیریت مالی نیازمند به حرکت انداختن و منظم کردن ابزارهای پولی لازم برای مقاصد توسعه شهری است که محدود به بودجه شهرداری نمی‌گردد بلکه تمامی منابع مالی راکد و فعال موجود در شهر را در بر می‌گیرد. همچنین از آنجا که شهرداری‌ها برای اداره مطلوب امور شهر و ساختن شهری زیبا و سالم برای شهروندان، هزینه‌های گزافی را متحمل می‌شوند بنابراین همواره بایستی در جستجوی ایجاد منابع کافی درآمد و خلق راهکارهای افزایش منابع مالی، علاوه بر منابع درآمد موجود داخلی و خارجی باشند که برخی از آنان در این مقاله اشاره شده است (رجبی و همکاران، ۱۴۰۰).

مدیریت شهری به‌عنوان چارچوب سازمانی توسعه شهر به سیاست‌ها، برنامه‌ها، طرح‌ها و عملیاتی مربوط می‌شود که در پی اطمینان از تطابق رشد جمعیت با دسترسی به زیرساخت‌های اساسی، مسکن و اشتغال هستند. کارایی مدیریت شهری وابستگی مشخص به عوامل زمینه‌ای از قبیل ثبات سیاسی، انجام یکپارچگی اجتماعی و رونق اقتصادی و نیز عوامل دیگری از جمله مهارت‌ها، انگیزه‌های سیاستمداران و افراد استفاده‌کننده از این سیاست‌ها دارد (نجاتی حسینی، ۱۳۸۱: ۱۰۶). یکی از مسائل مهم شهرداری‌ها در سراسر جهان، کسب درآمد پایدار جهت تأمین هزینه خدمات شهری است. اتکای بیش از حد بسیاری از شهرداری‌ها به درآمدهای ناپایدار، شهرداری را با مشکلات مالی مواجه ساخته است.

تفرق و نبود مدیریت یکپارچه شهری در عرصه سیاستگذاری، تصمیم‌سازی، برنامه‌ریزی، اجرا، ارزیابی و نظارت از موانع اصلی اداره مطلوب شهر و دستیابی به توسعه پایدار شهری و عدالت اجتماعی است. برای دستیابی به توسعه پایدار شهری درباره ضرورت رویکرد سیستمی و یکپارچه، اتفاق نظر وجود دارد و کیفیت زندگی شهری، کیفیت عرضه خدمات شهری و توسعه کالبدی شهر از جمله ویژگی‌های آن به شمار می‌رود. در این میان، تأمین منابع پایدار شهری برای استمرار نظام مدیریت شهری، حیاتی و ضروری است (سیف‌اله و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۵۶). براساس طرح جامع درآمدهای پایدار و سایر منابع مالی شهرداری تهران، درآمدهای پایدار از جمله درآمدهای شهرداری‌اند که از ویژگی‌های زیر برخوردار باشند (اداره کل تشخیص و وصول درآمد شهرداری تهران، ۱۳۸۶):

۱. **تداوم‌پذیری:** ثبات داشته باشد و حداقل در کوتاه‌مدت دچار نوسانات شدید نشوند.
 ۲. **انعطاف‌پذیری:** پایه درآمدی طی زمان بزرگ شود و همپا با گسترش مخارج گسترش یابد تا از مضیقۀ مالی اجتناب شود و برای وصول آن بتوان برنامه‌ریزی‌های اجرایی لازم را تعریف کرد.
 ۳. **مطلوب‌بودن:** کسب درآمد از آن محل، موجب ارتقای رویکرد عدالت‌محوری شود و به ساختارهای زیست‌محیطی، کالبدی، اجتماعی و اقتصادی لطمه نزند.
- عوارض بر ساختمان‌ها و اراضی:** این عوارض در شهرداری همدان شامل عوارض بر مازاد تراکم، عوارض بر تفکیک اراضی و ساختمان‌ها، عوارض بر بالکن و پیش‌آمدگی، عوارض بر پروانه‌های ساختمانی، عوارض نوسازی و ... است. عوارض ثابت شهرداری همچون عوارض نوسازی و ... از جمله درآمدهای پایدار است که مبلغ آن سهم اندکی از بودجه‌های سالیانۀ شهرداری را به خود اختصاص می‌دهد؛ اما اگر تخمین و برآوردی از میزان تحقق آن در دسترس نباشد، نمی‌توان به میزان آن برنامه‌ریزی کرد که به نظر بنده ارتقای جایگاه اجتماعی شهرداری‌ها و افزایش اعتماد شهروندان به مدیریت شهری و همچنین نقش‌آفرینی برای مردم در پروژه‌های شهری از طریق ارزیابی‌های اجتماعی می‌تواند در وصول به هنگام عوارض مؤثر باشد (پایگاه اطلاع‌رسانی شهرداری همدان).
- عوارض بر پروانه‌های کسب و فروش:** این عوارض شامل مواردی از قبیل توسعه و گسترش نظام تاکسیرانی در سطح شهر به‌منظور ایجاد درآمدهایی همچون عوارض پروانه تاکسیرانی برای شهرداری، گسترش و توسعه فضاهای ورزشی و تفریحی با توجه به فضاهای خالی موجود و بدون استفاده در شهر برای بالابردن سرانه‌های شهری و عوارض ناشی از پروانه کسب اماکن ورزشی و تفریحی است. با توجه به اینکه ارتقای شرایط مدیریت شهری و بهبود وضعیت شهرداری‌ها، یکی از اهداف و برنامه‌ها و عوامل مؤثر در بهبود اداره شهرها و عملکرد شهرداری‌ها است، باید به این موارد توجه شود؛ از این‌رو، بررسی و اجرای این موارد به پایداری درآمد در شهرداری‌ها کمک می‌کند.
- درآمد حاصل از اموال شهرداری:** درآمدهای کسب‌شده شهرداری همدان در این منبع درآمدی از طریق درآمد حاصل از مال‌الاجاره ساختمان‌ها و تأسیسات و درآمد حاصل از حق‌مالکانه است که این موارد می‌توانند جزء منابع پایدار درآمدی محسوب شوند.
- اعانات و دارایی‌هایی که به موجب قانون به شهرداری تعلق می‌گیرد:** این منبع درآمدی شامل مواردی همچون جریمۀ کمیسیون ماده صد، جرائم تخلفات ساختمانی شهری، ضبط سپرده‌های معاملات شهرداری، جریمۀ سد معبر و سایر موارد است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

سهم شهرداری از مالیات بر ارزش افزوده: این نوع مالیات رایج‌ترین و پذیرفته‌ترین مالیاتی است که دولت و شهرداری‌ها برای تأمین هزینه‌های خود دریافت می‌کنند. قانون مالیات بر ارزش افزوده گامی برای حرکت شهرداری‌ها به سوی درآمدهای مالی پایدار و همچنین شفاف‌سازی نظام اقتصادی کشور خواهد بود. مالیات انتقالی از دولت به شهرداری (مالیات مشترک)، چه در قالب مالیات بر ارزش افزوده و چه به صورت انتقال درصدی از مالیات‌های ملی به عنوان سهم شهرداری به آن شهر، پایدارترین نوع درآمد برای شهرداری در نظر گرفته می‌شود.

مشارکت در پروژه‌های سرمایه‌گذاری در حوزه مدیریت شهری: یکی از راههای کاستن از مشکلات درآمدی شهرداری‌ها سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای رسیدن به درآمدهای پایدار در این زمینه است. جذب سرمایه‌گذار در حوزه‌های مختلف، عاملی برای تداوم رشد اقتصادی هر شهر است که شهرداری‌ها با ایجاد زمینه مناسب برای حضور کارآفرینان و رفع موانع سرمایه‌گذاری در اجرای پروژه‌های شهری به پیشبرد اهداف شهر کمک می‌کنند. با توجه به اینکه شهرداری‌ها وابسته به اعتبارات حاکمیتی نیستند، هنر مدیریت شهری برنامه‌ریزی مطلوب در راستای مشارکت سرمایه‌گذاران در طرح‌های مختلف اقتصادی و درآمدزایی است. با توجه به محدودیت منابع مالی شهرداری‌ها و کاهش درآمدها، سرمایه‌گذاری بهترین راهکار برای ایجاد درآمدهای پایدار شهری است. با توجه به اهمیت سرمایه‌گذاری در ایجاد درآمدهای پایدار شهری انتظار می‌رود با برگزاری جلسات و تبادل افکار بتوان زمینه تأمین بخش عمده‌ای از درآمدهای شهرداری را از طریق سرمایه‌گذاری و درآمدهای پایدار فراهم کرد.

مشارکت در تولیدات مربوط به خدمات شهری: قراردادهای مشارکتی، توافقی بین بخش عمومی (شهرداری) و بخش خصوصی (سرمایه‌گذاران) است که همکاری بخش خصوصی را برای ارائه خدمات عمومی امکان‌پذیر کرده است. دریافت بهای خدمات و شارژ شهری از طریق خصوصی‌سازی خدمات و زیرساخت‌های شهری نظیر جمع‌آوری پسماندها، احداث پارکینگ‌های طبقاتی و مراکز تفریحی مانند سینما و تئاتر در این فرایند راه حل مؤثری برای کسب درآمد پایدار شهری است. شهرداری‌ها با تدوین آیین‌نامه مشوق‌های سرمایه‌گذاری شرایطی را می‌توانند محیا کنند که براساس آن، با مشارکت بخش خصوصی و تعریف بسته‌های اقتصادی جذاب به دنبال تأمین سرانه‌های خدماتی، آموزشی و فضای سبز باشند؛ این فعالیت‌های تولیدی باید هدفمند و در راستای استراتژی‌های توسعه پایدار باشد.

عوارض بر فروش کالاها و خدمات: درآمد ناشی از عوارض بر کالا و خدمات یکی از مهم‌ترین درآمدهای پایدار شهرداری محسوب می‌شود و نقش بی‌بدیلی در تقویت درآمدهای شهرداری دارد. در هر شهری که فعالیت اقتصادی، کارخانه‌های تولیدی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

یا مصرف کالا و خدمات بیشتر باشد، به دلیل وجود تراکنش و مبادلات اقتصادی بیشتر، عوارض ارزش افزوده بیشتری جمع‌آوری می‌شود؛ بنابراین درآمد شهرداری محل از این منبع بیشتر خواهد بود.

درآمد ناشی از بهای خدمات شهرداری: درآمد ناشی از بهای خدمات شهرداری همدان شامل حق کارشناسی، حق آسفالت‌گیری و ترمیم حفاری، درآمد حاصل از جمع‌آوری زباله، درآمد حاصل از خدمات آماده‌سازی و درآمد حاصل از خدمات شهری است.

شهرداری‌ها در تمامی کشورها به دنبال ایجاد سیستمی علمی و عملیاتی برای کسب درآمد هستند و تلاش می‌کنند با استفاده از این سیستم و راهکارهای تکمیلی، نوسانات درآمدی خود را به حداقل برسانند. نکته مهم در این میان، تناسب وظایف شهرداری و منابع درآمدی آنهاست. به عبارت دیگر، هرچه وظایف شهرداری بیشتر باشد، به طور منطقی باید منابع درآمدی بیشتری نیز به شهرداری تخصیص یابد. وجود سهم بالای منابع درآمدی ناپایدار که بیشتر مربوط به منابع ساختمانی هستند، موجب شده است شهرداری‌های ایران با عدم اطمینان ناشی از نوسانات درآمدی مواجه شوند. اهمیت این موضوع زمانی بیشتر روشن می‌شود که وابستگی شهرداری‌ها به کمک‌های بلاعوض دولتی کمتر از ۵٪ باشد. برای حل این مسئله، شهرداری‌ها باید راهبردهای یکپارچه بهبود درآمد را برنامه‌ریزی و اجرا کنند (مسگری و همکاران، ۱۳۹۷: ۷۵). دولت‌ها با دو شیوه می‌توانند شهرداری‌ها را در مقابله با ناپایداری حمایت کنند: نخست، استفاده از کمک‌های نقدی به شهرداری‌ها و دوم، دادن مجوزها و تکالیف قانونی برای آنها است (Shah, ۲۰۱۰: ۳۵).

یکی از راههای مقابله با ناپایداری درآمدی در شهرداری‌ها، به خصوص کلان‌شهرها، استفاده از ابزار انتقالات مالی بین دولتی است. بسیاری از دولت‌های مرکزی همراه با واگذاری اختیارات به دولت‌های محلی، منابع مورد نیازشان را از طریق دادن قدرت مالیاتی یا کمک‌های مالی تأمین می‌کنند.

شهرداری همدان در حوزه‌های مربوط به برنامه‌ریزی و توسعه، خدمات شهری، حمل‌ونقل و ترافیک، اداری و مالی، پروژه‌های عمرانی و فنی، شهرداری مناطق و حوزه فرهنگ اجتماعی و گردشگری فعالیت می‌کند. سازمان‌های زیر نظر شهرداری همدان شامل سازمان آمار و فناوری، پسماند، حمل‌ونقل، فضای سبز، سرمایه‌گذاری، میادین میوه، اتوبوسرانی، تاکسیرانی، پایانه‌ها، عمران، زیباسازی، ورزشی، خدمات موتوری، آتش‌نشانی، حمل‌ونقل بار و بهسازی و نوسازی است. درآمدهای مجموعه شهرداری همدان به صورت درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (عوارض بر ساختمان‌ها و اراضی، عوارض بر ارتباطات و حمل‌ونقل و عوارض بر پروانه‌های کسب و فروش، وصولی توسط سایر مؤسسات)، درآمدهای ناشی از عوارض اختصاصی (سه‌میه از عوارض متمرکز)، بهای خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری، درآمدهای حاصل از وجوه و اموال، کمک‌های اعطایی دولت و

سازمان‌های دولتی، اعانات و هدایا و دارایی و سایر منابع تأمین اعتبار (وام دریافتی و فروش اموال شهرداری) است. عوارض‌های ثابت همچون عوارض نوسازی و ... از جمله درآمدهای پایدار شهرداری همدان است که مبلغ آن سهم اندکی از بودجه‌های سالیانه شهرداری را به خود اختصاص می‌دهد؛ اما اگر تخمین و برآوردی از میزان تحقق آن در دسترس نباشد، نمی‌توان به میزان آن برنامه‌ریزی کرد (پایگاه اطلاع‌رسانی شهرداری همدان).

پیشینه تحقیق

مسگری و همکاران (۱۳۹۷)، در تحقیق خود، عوامل موثر بر درآمد شهرداری‌ها و ارائه راهبردهای مناسب به منظور ایجاد درآمد پایدار را بررسی کرده‌اند. روش فازی نشان داد منابع درآمدی عوارض گاز، تلفن، برق و آب بهای مشترکین، مالیات بر ارزش افزوده، عوارض بر تولید یا فروش محصولات تولیدی، سهم شهرداری از عوارض وصولی متمرکز، عوارض گذرنامه، عوارض جرائم رانندگی، عوارض ثبت‌نام آزمایش رانندگی و عوارض بر قراردادهای نسبت به منابع درآمدی دیگر پایدارترند. این تحقیق در شهرداری کرچ صورت گرفته است؛ در صورتی که تحقیق حاضر در شهرداری همدان انجام شده است. در تحقیق حاضر ابتدا معیارهای ارزیابی و روش‌های تأمین درآمد شناسایی می‌شوند. برای معرفی مهم‌ترین روش‌ها و تعیین اولویت روش‌ها از تکنیک‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره و خبرگان شهرداری همدان بهره گرفته شده است.

حق‌بیان (۱۳۹۶) تأمین درآمد پایدار شهرداری‌ها، شناسایی اصول و الزامات اساسی در راستای بهره‌گیری در شهرهای ایران را بررسی کرده است. یافته‌ها نشان می‌دهند ابعاد درآمد پایدار شهرداری‌ها در قالب بخش‌های مدیریتی، حقوقی - قانونی، گردشگری، فرهنگی، اجتماعی، خدماتی، منابع مالی، تکنولوژی و طرح و برنامه‌ها می‌تواند تقسیم‌بندی شود و مهم‌ترین الزامات و اصول کسب درآمد براساس پیشنهادها، استخراجی، بهره‌گیری از فناوری‌ها و دستاوردهای نوین، اقتدار و اختیار همه‌جانبه نهاد مسئول، کاهش هزینه‌ها، توزیع عادلانه هزینه‌ها و منافع توسعه، استفاده بهینه و کارآمد منابع، نگاه سیستمی و یکپارچه و جلب مشارکت مردمی براساس پیشنهادها استخراجی است؛ ضمن اینکه نباید از نقش و اهمیت ابتکار و خلاقیت در امر درآمدزایی غفلت شود. در این تحقیق، دسته‌بندی ابعاد درآمدی پایدار بررسی شده و ابعاد آن در دسته‌های مدیریتی، حقوقی - قانونی، گردشگری، فرهنگی، اجتماعی، خدماتی، منابع مالی، تکنولوژی و طرح و برنامه‌ها دسته‌بندی شده است. حال آنکه تأکید تحقیق حاضر بر شناسایی و رتبه‌بندی معیارهای ارزیابی و روش‌های تأمین درآمد و همچنین اولویت‌بندی این روش‌ها است.

اسکندری ثانی و همکاران (۱۳۹۶)، پژوهشی با عنوان «راهکارهای تأمین منابع مالی پایدار در شهرداری‌های کوچک، نمونه موردی: شهر سه قلعه» انجام دادند. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان دادند منابع مالی کنونی پایدار و ناپایدار شهرداری سه قلعه وضعیت مناسبی نداشت. وضعیت منابع ایجاد درآمدی پایدار در شهرداری سه قلعه مساعد بود؛ ولی این نتایج از لحاظ آماری معنی‌دار نشد. متأسفانه هنوز راهکارهای لازم برای کاهش هزینه‌ها در شهرداری سه قلعه ارائه نشده است.

خان‌محمدی (۱۳۹۶)، پژوهشی با عنوان «اقتصاد مقاومتی راهبرد پایدارسازی نظام درآمدی و تأمین منابع مالی شهرداری‌ها (مطالعه موردی: منطقه ۲۰ تهران)» انجام داد. نتایج پژوهش نشان دادند زمین یک دارایی غیرمنقول است؛ بنابراین به راحتی شناسایی می‌شود. همین امر سبب می‌شود تا اخذ عوارض بر ارزش زمین نسبت به انواع عوارض‌های دیگر مشکلات اجرایی کمتری داشته باشد. همچنین این نتیجه حاصل شد که بخش عمده‌ای از درآمدهای اصلی شهرداری‌ها با مفاهیم پایدار سازگار نیستند و از استمرار و مطلوبیت برخوردار نیستند.

جاکوب (۲۰۱۹)، پژوهشی با موضوع «افزایش درآمد دولت محلی: مطالعه موردی شهرداری محلی Umsobomvu» انجام داد. در این مطالعه، روش‌های افزایش درآمد شهرداری دولت محلی آفریقای جنوبی، چالش‌های پیش روی شهرداری محلی Umsobomvu و تشریح چارچوب و توصیه‌هایی درباره چگونگی به حداکثر رساندن منابع درآمد دولت‌های محلی بررسی شده‌اند. این مطالعه با ترتیب‌دادن مصاحبه‌های نیمه‌ساختار یافته با استفاده از پرسشنامه‌هایی برای گروه هدف انجام شد. در این تحقیق، جمع‌آوری بدهی‌های معوقه از بدهکاران شهرداری که به جریان نقدی منفی و ارائه خدمات ضعیف منجر شده است، به چالش کشیده شد. نتایج تحقیق نشان دادند شهرداری‌ها باید اطمینان حاصل کنند کلیه خدمات ارائه شده (تعرفه‌ها، نرخ‌ها و سایر موارد) صحیح و کامل صادر شده و به موقع بازپرداخت شده‌اند تا امکان اجرای صحیح و کارآمد فراهم شود.

قلی‌زاده و امینی‌راد (۲۰۱۸) در تحقیق خود، ساختار بهینه درآمد شهرداری تهران براساس ریسک و بازده را تعیین کردند. به‌منظور توازن مناسب‌تر وضعیت بودجه شهرداری و با در نظر گرفتن دو معیار ریسک و بازدهی (معیار شارپ)، بهترین راهکار این است که سهم درآمدهای شهرداری از منابع عوارض عمومی و وجوه و اموال شهرداری کاهش یابد و برای افزایش سهم عوارض اختصاصی و بهای خدمات و درآمدهای مؤسسه‌های انتفاعی بیشتر تلاش شود. از دیگر راهکارهای تأمین درآمد پایدار شهرداری می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. مدیریت صحیح درآمدهای ناشی از عوارض پروانه‌های ساختمانی و مازاد تراکم.
۲. تأکید و تمرکز بیشتر روی خدماتی که شهرداری به شهروندان ارائه می‌دهد؛ خدماتی از قبیل حق آسفالت و لکه‌گیری، خدمات جمع‌آوری زباله، خدمات بازرگانی و حمل‌ونقل، خدمات شهری، آموزشی و غیره.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱. کاهش درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری شهرداری و اجارهٔ اموال.

۲. وضع قوانین مشخص به‌منظور پرداخت سهم شهرداری‌ها از عوارضی که دولت جمع‌آوری می‌کند.

شعوری و نوعهدی (۲۰۱۸) در تحقیق خود، راه‌های تأمین درآمد پایدار برای شهرداری‌ها در ایران را بررسی کرده‌اند. طبق بررسی‌های آنها درآمدی پایدار است که طی دوره‌های مالی مختلف، زیاد نوسان نداشته باشد، به توسعهٔ شهری آسیب نرساند و منبعش از بین نرود یا جایگزین داشته باشد. نتایج پژوهش نشان دادند راهکارهای زیر می‌توانند باعث پایداری درآمد شهرداری شوند:

۱. ساختار درآمدی شهرداری‌ها اصلاح شود؛

۲. بخشی از مالیات‌های محلی مانند املاک و کسب و کارها به شهرداری اختصاص پیدا کند؛

۳. وابستگی شهرداری به درآمدهای ساخت‌وساز کاهش یابد؛

۴. بخشی از جریمه‌های رانندگی به شهرداری شهر محل جریمه اختصاص پیدا کند؛

۵. از علم کشورهای پیشرفته در زمینه‌های مختلفی از جمله بازیافت زباله استفاده شود.

سیگو و رومانیا (۲۰۱۴)، استقلال مالی حکومت‌های محلی را بررسی کرده‌اند. این تحقیق در راستای تأمین درآمد و توسعهٔ پایدار حکومت‌های محلی صورت گرفته است. نتایج تحقیق نشان دادند حکومت‌های محلی در فرایندهای توسعهٔ پایدار مبتنی بر استقلال مالی و مدیریتی نقش مهمی دارند.

جمع بندی

در این زمینه دلایل متعددی مانع تحقق درآمد پایدارند؛ اما به نظر می‌رسد برخی از علت‌ها در این خصوص مشکلات اساسی بوده و بیشتر متوجه ناهماهنگی میان مدیران شهری است (پایگاه اطلاع‌رسانی شهرداری همدان). شهردار همدان در مصاحبه با باشگاه خبرنگاران جوان نیز اعلام کرد با توجه به اینکه بودجهٔ تخصیص داده شده به شهرداری همدان جوابگوی نیازهای کلان‌شهر همدان نیست، ۸۰٪ از درآمد این شهرداری از عوارض مردمی است. به تعبیر بانک جهانی، شهر مطلوب و پایدار توان زندگی، مدیریت خوب شهری (حکمرانی) و خودگردانی مالی دارد. ادارهٔ مطلوب شهر، ارائه خدمات مناسب به شهروندان و هدایت پروژه‌های عمرانی نیازمند دستیابی به درآمد پایدار است. شهرداری‌ها به لحاظ ارائه خدمات به شهروندان که هزینه‌های زیادی را می‌طلبند، به منابع درآمدی جدید و پایدار نیازمندند. آنچه تمامی شهرداری‌ها در حوزهٔ درآمدی در پی آن هستند، ایجاد ساختاری نظام‌یافته و منسجم است که به کسب درآمد پایدار برای شهرداری منجر می‌شود

منابع و ماخذ

دامن باغ، صفیه، ۱۳۹۲، تحلیل جغرافیایی شاخه‌های منتخب کیفیت زندگی شهری در اهواز (نمونه موردی: محلات کبانه‌پارس، گلستان، و عامری)، پایان‌نامه ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم زمین.

زیاری، کرامت‌اله؛ حاتمی، احمد؛ سحر مصباحی، سحر و حسن عاشوری، حسن، ۱۳۹۷/۱۳۹۸، ارزیابی و تحلیل ابعاد و مؤلفه‌های زیست‌پذیری شهرهای کوچک در راستای توسعه پایدار (نمونه موردی: بندر دیلم)، فصل‌نامه علمی- پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، سال نهم، ۹، شماره ۴، پاییز، صص ۵۸۶،۵۶۹-۵۸۶،۵۶۹

ساسان‌پور، فرزانه؛ تولایی، سیمین و حمزه جعفری اسدآبادی، حمزه، ۱۳۹۳، قابلیت زیست‌پذیری شهرها در راستای توسعه پایدار شهری (مورد مطالعه: کلان‌شهر تهران)، فصل‌نامه علمی- پژوهشی و بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران، س ۱۲، ال دوازدهم، شماره ۴۲، پاییز.

سلیمانی مهرجانی، محمد؛ تولایی، سیمین؛ مجتبی رفیعیان، مجتبی؛ احمد زنگانه، احمد و فروغ خزایی‌نژاد، فروغ، ۱۳۹۵، زیست‌پذیری شهری: مفهوم، اصول، ابعاد، و شاخص‌ها، پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، دوره ۴، شماره ۱، بهار، صص ۵۰-۵۰۲۷.

Sharzaei Gholam Ali, Majid (1390). Sustainable city financing; How to finance sustainable urban development. Urban Management, Volume 9, Special Issue; From page 299 to page 315.

Shia, Esmail and Ali Asghar Alizadeh (2016), A Survey of Nazarabad Municipality Revenue Sources Based on Sustainable Urban Development, Fifth National Conference on Management Research and Humanities in Iran, Tehran, Modger Management Research Institute,

Shukri Nodehi, Ali. (1396). Investigating the financing challenges in municipalities in order to implement the policies of the resistance economy. Challenges of the World, 3 (9), 27-58.

Sollivan, A (2003), Urban Economic, 5th Ed, Mc Graw-Hill Higher Education, New York.

Vojnovic, I., 2014. Urban sustainability: Research, politics, policy and practice. Cities 41, S30-S44.

Vosoughi Fatemeh, Gholam Hossein Mozaffari, Mohammad Hossein Papli Yazdi and Hossein Hatami Nejad (2015). Presenting a model for stabilizing the revenue system and financing of municipalities (Case study: Tehran Municipality). Geographical Research Quarterly; 31 (4):24-44

Yan Yan. Chenxing Wang. Yuan Quan. 2018. Urban sustainable development efficiency towards the balance between nature and human well-being: Connotation, measurement, and assessment. Journal of Cleaner Production Volume 178, Pages 67-75.

Khmer, Gholam Ali and Masoumeh Javadian (2015), Predicting the amount of revenue from municipal tolls using neural network model (Case study: Zabol city), Journal of Urban Research and Planning, Year 6, Number 23, pp. 21-34.